

2 TIMOTEO

Paulom dis tcgāyas cám di sa

Timoteom koe

Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgāyas cám di sa kò Timoteom ka q'ää-q'aa, cg'árém tcáràm gam dim iise. Paulo ba kò ncées tcgāyas koe kaisase qáò tcáóan ka kg'ui. Timoteo ba kò bìrièa hää, a ba a ntcàmmèa hää:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseeguk-agü sa,
- a gataga tseeguan qäè tchōà di xgaa-xgaan hëé naka Nciis Qáé-xg'aes dian hëéthëéem gha qarika qgóó ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xgaa-xgaan di i naka Nqarim di kg'uian khóé ne máà di hëéthëé e,
- xgàrasean hëé naka ntcoekuan hëéthëé koem kò hàná igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'ää-q'aa, táá méém tchōà úú cgoa guu káà tc'ee a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncée qäèan cúí ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khóean ëe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'ää-q'aa me, ncée zi gúù zi wèé zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'õès ka hëé, naka gam di dtcòman di tsééan ka hëé, naka qáò tcáóan ka hëé, naka ncàmkuan ka hëé, naka xgàrasean ka hëéthëé x'áís iise tc'ee-tc'ëese sa.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne

- xgàrase sa

Tcgäyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)

- Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)

- Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama. Tséáar óáèa, hèàr gha Nqarim nqòokagua hâas kg'õè sa nxæe ka, kg'õès ncée Jeso Krestem koe hàna sa.

² Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko ncées tcgäya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hëé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hëéthëé tsara di cgómkuan hëé, thõoxama-máákuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i tsáá cgoa hâa, témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghùi-ghui-tcáoku sa

³ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, ncëer ko q'anos tcáós cgoa tséáa máá ba, tiri ne tsgõo ne hëéa khama, ëer kò ntcùú ba hëé naka koaba ba hëéthëé tiri còrèan koe káíse tc'ëe-tc'ëese tsi ka.

⁴ Eér ko tcgái-tshàraa tsi tc'ëe-tc'ëese ner ko bòða tsi xgónè, nxääsegar gha qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeè ka.

⁵ Tsaris dtcòms kàa di tama sar ko tc'ëe-tc'ëese, ncëe xg'ao kg'aia tsáá tsgõos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hëéthëé e, ra ncëeska tcoma hâa tsáá koes gataga thëé hèna sa.

---

* **1:1: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

6 Gaa domkar ko tc'ẽe-tc'ẽe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còrèan cgoa tòó cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hèna khama.

7 Nqari ba q'ào-q'áòsean dim tc'ẽe ba máà ta a tama khama, igabam qarian hẽé, ncàmkuan hẽé naka qgóósean hẽéthẽé dim tc'ẽe ba máà taa hãa.

8 Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseeguk-aguan ka sau-cgaekaguè guu, kana tíí ka hẽéthẽé e, ncëe Gam domka qáé-nquus koe hèna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarian koe qãè tchõàn domka tíí cgoa xgàrasean koe hãa,

9 Gaam ëe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tcii ta a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ẽean hẽé naka Gam di cgómkuan hẽéthẽé domka, ncëem kò nqõõm tshoat-shoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máà taa hãa a,

10 i gaa cgómkuan ncëeska gatá koe x'áíèa hãa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncëe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a káà tites kg'õè sa óága, ncëe kò hàà qãè tchõàn koe guu a q'uu-q'uuse x'áà sa.

11 Ncëe qãè tchõàn dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'áè úú-kg'ao ra ii, a xgaa-xgaa-kg'ao ii kar nxará tcg'õóèa.

12 Gaa domkagar ko ncëe zi gúù zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hãa Dìím koer ko dtcòm sa khama, a tcoman úúa hãa ëer máàèa hãa sam gha kòre di qari nem úúa sa, me gha nxãakg'aiga síí ëem cám *Jesom* ko hàà ba tcãà.

13 Qgóóa qari kg'õèkaguko kg'uiian ëe tsi tíí koe kómá hãa a, naka x'áís ii seé e, naka xùri dtcòmán

hēé naka ncàìkuan hēéthēé e, ncēe Jeso Krestem koe hāa a.

¹⁴ Gatá koe x'äèa hāam Tcom-tcomsam Tc'ëem di hùian ka méé tsi qäè gúuan ëe tsi máàèa hāa kore.

¹⁵ Q'ana tsia, wèé ne ncēe Asia dim nqõóm koe hāa ne q'aumana tea hāa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hànna.

¹⁶ X'aigam *Nqari* ba méém Onesiforom dim x'áé ba thōò-xama máá, wèé x'aè kam kòo ghùi-ghui tcáó te khama. A kò gataga qáékuan di táùan tiri ka sau-cgaekaguè tama,

¹⁷ igaba ëem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáó a qaa te, a síí hòò te.

¹⁸ X'aiga ba méém kgoara máá me nakam *X'aigam Jesom* ko hààm cám ka, Gam koe thōò-xama-máákuan hòò - qäèse tsi q'ana hāa, wèé tsééan ëem Efeso koe kúrúa hāa a.

2

Qäèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem di ba

¹ Timoteo, tiri cóáè, Jeso Krestem di cgómkuhan koe méé tsi qari ii.

² Kái zi gúù zi tsi kò kóm ra kò xgaa-xgaa, ncēe kò kái ne khóè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncēe zi gúù zi tcom-tcomsa ne khóè ne xgaa-xgaa, ncēe gha gataga kgoana a c'ëe ne xgaa-xgaa zi ne.

³ Xgàrasean koe *sita* cgoa hāa, qäèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma.

⁴ Wèém ncõo-kg'aom ëe tsééan koe hāa ba, ëe ncõo-kg'ao tama ne khóè ne di tsééan koe tcãà tama - gam dim tc'äà-cookg'aim cúí bam qäè-tcaokagu kg'oana hāa khama.

⁵ Ncēè khóèm kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khamaga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'áñ zim kò xùria hāa ne cúiga a.

⁶ Eẽ ko xháràm koe qarika tséém xhárà-kg'ao ba méém gam tc'ãà a ko xháràm di tc'ðoan tc'ðó ba ii.

⁷ Tc'ëe-tc'ëese kg'uir ko zi gúù zi, X'aigam *Nqari* ba gha wèé zi ncēe zi koe kómá q'ãan máà tsi ke.

⁸ Jeso Kreste ba tc'ëe-tc'ëese, x'ooan koe ghùìèa hāa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hāa ba. Ncēe sar ko qãè tchõàn koe xgaa-xgaa,

⁹ ncēer ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka tâuan cgoa qáé a síí qáé-nquuan koe tcääèa, chìbi-kg'aom khama ma. Igabam Nqarim dim kg'ui ba qáéèa hāa tite.

¹⁰ Gaa domkar ëe nxárá tcg'òóèa ne khóè ne domka wèé qóman xg'ae ku koe qarika tée, nxääsega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hëé, naka chõò tama x'áàn hëéthëé hòò ka.

¹¹ Ncēea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncēe ko máá:

“Ncēè Gam cgoa ta kòo x'óóa hāa ne
ta gha gataga thëé Gam cgoa kg'òè.

¹² A ncēè qóman xg'ae ku koe
ta ko qarika tééa hāa ne
ta gha gataga Gam cgoa tc'ãà-cookg'aia hāa.

Ncēè c'úù me ta kòo
nem gha Gam igaba c'úù ta a.

¹³ A ncēè tcom-tcomsa tama ta kò hāa
nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,
cuiskagam c'úùsea hāa tite khama,”
ta ko méé ba.

Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)

Tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba

14 Khóè ne méé tsi ncẽe zi gúù zi tc'ẽe-tc'ẽesekagu. Nqarim cookg'ai koe méé tsi mẽékuan di kg'uiān koe dqàè ne, ncẽe káà hùi i, a ko ëe ko kóm m ne koe cg'ãè tc'ẽean cíí ga tcáà a.

15 Wéé tcáóá tsi cgoa kúrú naka Nqarim koe x'áise, kúrúa bóboku sa tsi tàà hää a tchàno ii sa. Saucgae ga úú tama tsi tséé-kg'ao tsi méé tsi ii, ncẽe ko tseeguan dim kg'ui ba tchànose xgaa-xgaa tsi.

16 Káà hùi kg'uiān dxãwam di koe tcg'oa, ëe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'ãè tcáóan ka kaisase cg'oè cgaeè ke.

17 Gane di xgaa-xgaa ne gha q'ombe dis tcìls khama ma tsai-tsaise. Gane xg'aeku koe tsara Humenaio ba hëé naka Fileto ba hëéthëé tsara hàn,

18 ncẽe tseeguan koe hoàra hää tsara, a ko máá, x'ooan koe tée sa nxãakamaga kúrúsea hää, témé, a tsara a ko c'ẽe ne di dtcòmán cg'õo.

19 Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uiān tc'ämà tòó cgaeèase, ncẽe kòo máá: "X'aigam *Nqari* ba ëe Gam di ii ne q'ana" témé e, naka "Wèém khóèm ëe ko X'aigam *Nqarim* cg'õè tcii ba méém cg'ãèan cgoa q'aa," ta ko méé e.

20 Kaiam nquum koe i gautan hëé naka seleferan hëéthëé di gàban cíí hää tama, igaba i hìian hëé naka góman hëéthëé cgoa kúrúean ga thëé hää. C'ëea ne cgáé zi tséé zi di i, i c'ẽean kg'amka zi tséé zi di i. **21** A ncẽe khóèm kò ko cg'ãè zi gúù zi

kúrúan koe tcg'òóse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan dim gàba ba ii, ts'ee-ts'eekg'aièa ba, a ba a q'òòsem koe tsééan úúa, a kg'ónòsea máána hää wéé tsééan qäèm gha kúrú sa.

²² Tcg'oaragu cg'âè zi qgóóse-kg'ám zi qári-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hëé, dtcòman hëé, ncàmkuan hëé naka tòókuan hëéthëé x'âà máá, gane ëe ko Nqari ba q'anos tcáós cgoa tcii ne cgoa hääse.

²³ Táá tchõà úú cgoa guu káà tc'ëe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsí hää zi ko mëékuan óaga ke.

²⁴ Nqarim dim qäà ba méém táá mëéku di ii guu, igaba méém wèé khóèan koe qäè ii. Gataga méém kgoana naka ko xgaa-xgaa, naka baa tc'aua hää.

²⁵ Gane ëe ko ntcoe me ne méém kgàesase x'âè-kg'ámán máà. C'eedaokam gha Nqari ba gane di chìbian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'ää,

²⁶ a ne a gha qäèse tc'ëea kabí, a dxãwam dis ntcóm̄ sa nxää. Ntcóm̄s ncëe dxãwam ka ne kò qgóóëa hää sa, wèés gúùs gam ko tc'ëe sa ne gha kúrú ka.

3

Còo di xu cám xu

¹ Ncëes gúù sa méé tsi q'ana hää: Còo di xu cám xu ka i gha cg'âè x'aèan hää sa.

² Khóè ne gha gane ka ncàmse, a marian ncàm, a koase, a bóòse, a cgúíku di, a gane di xõðan táá komsana, a táá qäè-tcaoa mááku, a táá q'ano,

³ a táá ncàmkü, a táá qgóóma mááku, a c'amkü di, a káà qgóóse, a cg'âè tcáó, a táá qäèan ncàm,

4 a kàaku di, a tchõà úú tama, a bòòsean ka cg'oè cgaeè, a Nqari ba ne gha ncàm x'aè ka kàrean ncàm.

5 Nqari-tcáóá ne hää dis bòòse-q'oo sa ne úúa hää, igabaga ne gha gaan di qarian xoase. Táá tchõà úú cgoa ne guu.

6 Gane xg'aeku koe xu c'ee xu hànà hää, khòè ne ko tc'iri-tc'iri a gane di x'áéan koe tcãà xu, a kg'amka zi khòè zi di tc'ëean cgoa qgóé xu, cg'æè cauan ka cg'oè cgaeèa zi, a wéé tc'ëean cg'æè ka qgóó qarièa hää zi;

7 wéé x'aèan ncée kaga ko xgaa-xgaase, igabaga kgoana naka tseeguan bòòa q'aa tama zi.

8 Khòè ne ncée ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jamberesea tsara kò ma Moshe ba ma nt-coea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'ëeèa ne khòè ne e, dtcòmán koe cg'aa-cg'ana ne.

9 Igabaga ne cuiskaga nqúù ka qõòa hää tite. Gane di káà tc'ee ne gha wéém khòèm koe q'anose bòòse khamaga, *Janesea tsara Jamberesea* tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còo di x'áè-kg'áma ne

10 Igabaga méé tsi tsáá wéés gúùs ëer ko xgaa-xgaa sa kúrú: kg'öè-kg'áma te hëé, bìrísea ra hää sa hëé, tiri dtcòmán hëé, tiri qáò tcáóan hëé, tiri ncàmkuan hëé, qáò x'aèan qgóóse a tsééan hëéthëé e.

11 *Q'ana tsi hää qóm cgoa qgóókuān tiri ka, naka wéé xgàrasean ncée Antioke koe hëé, Ikonio koe hëé, naka Lusetera koe hëéthëé kúrúse cgae tea hää ka.* Qóm cgoa qgóókuān ncée koer kò qáò tcáóse hää, igabagam kò X'aiga ba ëe zi gúù zi wéé zi koe kgoara te.

¹² Tseegukaga, wèé ne khóè ne ëe Jeso Krestem koe Nqari-tcáoa hääse kg'õè kg'oana ne gha c'ëe ne ka xgàraë.

¹³ Ne gha cg'ãè tc'ëe ne hëé naka khóèan ko kàa ne hëéthëé gane di cg'ãè cauan ka càuse cgaeë. Khóèan ne ko qæe-qae, a ne a ko thëé qæe-qaeë khama.

¹⁴ Igabaga méé tsi tsáá ëe tsi xgaa-xgaasea hää, a kaisase dtcòma hää zi koe hää, dìín koe tsi xgaa-xgaase zia hää sa tsi q'ana hää ke.

¹⁵ Cg'áré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgäya zi *Nqarim di zi* ma q'ana hää khama, ncëe ko kgoana a qæe tc'ëean q'ää di máà tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraëan di i.

¹⁶ Wèés Tcgäya sa Nqarim koe guua hää, a xgaa-xgaan hëé, naka dqàèkuan hëé, naka tchàno-tchanokuan hëé, naka tchànoan ka xgaa-xgaan hëéthëé di tsééan úúa;

¹⁷ nxääsegam gha Nqarim dim khóè ba tc'ãða hää xgaa-xgaasean úú, a gha wèés tséés qæe sa kg'ónòsea máána hää ka.

4

¹ Jeso Krestem ko kháoa hèà qhúí a X'aigam khama ma tc'ãà-cookg'ai nem gha kg'õèa ne hëé naka x'ooa ne hëéthëé bòò q'oo a xgàra. Nqari ba hëé naka Jeso Kreste ba hëéthëé tsara cookg'ai koer ko ncëem x'âè ba máà tsi:

² Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xgaa-xgaa, naka tsia qgóóa qari me, x'aè zia ga qæe zia kana zia ga x'aè zi tshúù zi i igaba, naka khóè ne tchàno-tchano,

naka *qaase i ko koe dqàè ne*, naka korè ne. Wèé x'aè ka méé tsi qáò tcáóan cgoa xgaa-xgaa ne.

³ X'aè ba gha hàà, khóè ne cuiskaga qãè xgaa-xgaan komsana tite ba, igaba ne gha gane ko tc'ee zi xùriate, a ne a gha kái xgaa-xgaa-kg'aoan qaara mááse, ncée gha ëe ne gane kórn kg'oana hää sa bìrí ne e.

⁴ Tseeguan ne gha táá komsana, a gha huwan koe tòóse.

⁵ Igaba méé tsi tsáá wèés téé-q'oos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qãè tchöàn di ba kúrú, naka tsaris tséés Nqarim di sa qãëse kúrú.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶ X'aè ba hààraa kg'õèa te ko kg'áàèkos dàòamáákus khama ma ntcäàè ba, me ncées kg'õès koer gha guu a xgoaba dim x'aè ba tíí koe hààraa.

⁷ Qãës ncõo sar x'âà hää, a qàrò sa xg'ara-xg'ara hää, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hää.

⁸ Ncée koe guus kar tààa ra hää dis cábá sa tòóa mááèa, tchànos kg'õè sar kg'õèa hää khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha *Jesom ko hààm* cám ka máà te si; igabagam tíí cúí ra máà sia hää tite, a gha wèé ne ëe qhúím gha ka hää a ko ncàmkuan cgoa qaa Me ne thëé máà si.

⁹⁻¹⁰ Demase ba aagu tea, ncẽem nqõóm *di karea nem* ncàmà hää khama, a ba a Tesalonika koe qõòa. Me Keresekene ba Galatia koe qõòa, me Tito ba Dalematia koe qõòa, ke méé tsi qarika kúrú naka qháése hèà cgae te.

¹¹ Me Lukam cúí ba tíí cgoa hää. Mareko ba méé tsi qaa naka hèà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hää ke.

12 Tigiko bar Efeso koe tsééa úúa.

13 Hàà tsi kòo ne, Teroa koer Karepom koe qaùa hāam qgáím cgoa hàà, Tcgāya zi hēéthēé e, kái-kg'aise khòo cgoa kúrúèa hāa zi.

14 Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba ëem kúrú cgaе tea hāa cg'æan ka kaisase thõò-xamkagu tea. Kúrúa baa zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me.

15 Tsáá igaba méé tsi thēé q'ää mea hāa, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúùan ntcoe ke.

16 Tc'ää dim cám kg'uiar ko máásem ka i kò táá cúí khóè ga tcää dòm q'oo te, igaba ne kò wèéa ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chìbi bòò ne guu.

17 Igabagam kò Nqari ba téé dxùukg'ai te, a qar-ian máà te, nxäasegam gha Gam dim kg'ui ba tíí koe guu a qãëse nxäeeè ka, tää zi qhàò zi di ne wèé ne gha qãëse kóm me ka. Ra kò gàman kg'árn-q'oo koe kgoaraè.

18 Me gha X'aiga ba wèé zi tséé zi cg'æè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqarikg'ai di x'aian gam di koe úú te. Chõò tamase méém dqomàmè. Amen.

19 Tsgámkagu Perisila khara Akila khara, naka Onesiforom dis x'áé-q'oos di ne hēéthēé e.

20 Eraseto ba kò Korinta koe qaù, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaù, tsàam kò ko khama.

21 Kúrú méé tsi qarika naka ncẽe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebolo ba hẽé, naka Putenese ba hẽé, Lino ba hẽé, Kelaudia sa hẽé, naka tsáá qõe ga xu wèé xu hēéthēéa ko tsgám tsi.

22 X'aiga ba méém tsarim tc'ëem cgoa hāa. Cgomkuan méé i gatu cgoa hāa.

**Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana**
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b